

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus IV. vtrum ea quæ conueniunt filio hominis, possint prædicari de
Filio Dei, & è conuerso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Ad secundum dicendum, quod illud unum suppositum, quod est humana & diuina natura, primum quidem fuit diuina natura, scilicet, ab æterno: postea autem ex tempore per incarnationem factum est suppositum humana natura. Et hac ratione dicitur humanatum, non quia assumpsit hominem, sed quia assumpsit humanam naturam. Non autem sic est conuerso, quod suppositum humana natura assumpsit diuinam naturam, unde non potest dici homo deificatus vel dominicus.

Ad tertium dicendum quod hoc nomen, diuinum, consuevit predicari, etiam de his, de quibus predicatur essentialiter hoc nomen Deus. Dicimus enim, quod diuina essentia est Deus, ratione identitatis: & quod essentia est Dei siue diuina, propter diuersum modum significandi, & Verbum diuinum, cum tamen Verbum sit Deus. Et similiter dicimus personam diuinam, sicut & personam Platonis, propter diuersum modum significandi. Sed dominicus non dicitur de his, de quibus Dominus predicatur: non enim consuevit dici, quod aliquis homo, qui est Dominus sit Dominicus. Sed illud, quod qualitercūq; est domini, dominicum dicitur: sicut dominica voluntas, vel dominica manus, vel dominica passio. Et ideo ipse homo Christus, qui est Dominus, non potest dici dominicus: sed potest caro eius dici carnis dominica, & passio eius potest dici passio dominica.

COMMENTARIUS.

Diuus Thomas videtur mouisse quæstionem hanc propter Augustinum, qui interdum hac locutione vsus est, & postea illam retractauit, vt D. Thomas refert in articulo, & constat etiam ex lib. 2. de sermone Domini in monte, cap. 10. Sed non solum Augustinus ea locutione interdum vsus est, sed etiam Athanasius in expositione fidei, quæ habetur in tom. 1. & Chrysostomus in de Cruce Domini in tom. 3. & Epiphanius, hæres. 69. & in libro Ancorato post medium, & Dydimus lib. 3. de Spiritu sancto, col. 4. in 6. tom. Biblioth. sanctæ. Nihilominus D. Thomas, sequens retractionem Augustini, negat simpliciter hanc locutionem, quia Dominicus dicitur denominatiue à Domino: unde, cum Christus sit ipse Dominus, non potest verè dici Dominicus, quia per hoc importatur solum quædam habitudo ad Dominum. Circa quam rationem & sententiam obseruanda est regula supra posita de predicationibus denominatiuis, non enim omnis prædictio denominatiua repugnat huic mysterio, sed illa, quæ indicat distinctionem suppositorum, atque adeo unionem accidentalem; hoc verò prædictum, Dominicus, significat sine vlllo dubio habitudinem ad Dominum, & consequenter importat distinctionem rei sic denominatæ ab ipso Domino, unde fit, vt humanitas Christi verè possit denominari Dominica, quia est distincta à supposito. Et hoc fortasse modo locuti sunt Patres Græci, & Augustinus in prioribus locis, frequens enim apud illos est, humanitatem hominem appellare. Et idem est de passione & alijs similibus: at verò homo Christus, cum non distinguatur à supposito, quod est Dominus, non potest Dominicus appellari, quia indicatur Nestorianus error, & distinctio suppositorum. Vnde etiam Nazianzus, orat. 51. refert, etiam Apollinarem illa voce vsus esse, ipse verò subdit, Nos vero rectius Deum, & Dominum nostrum appellamus non enim hominem à Domino separamus. Addi verò potest, hæc omnia esse vera, si intelligamus, hoc nomen, Dominicus, dicere habitudinem ad ipsummet Verbum, vt reuera contingit in illa propositione iuxta communem vsum terminorum: intelligi tamen posset, hanc denominationem etiam sumi per habitudinem ad Patrem: sicut enim dicitur Christus Filius Dei propter habitudinem ad Patrem, ita etiam potest dici Filius, seu Verbum Domini, quomodo in Scriptura interdum

August.
Athanas.
Chrys.
Epiphanius.
Dydimus.

Naz.

appellatur: ergo ratione huius habitudinis potest dici Verbum Dominicum, & Filius Dominicus, & per communicationem idiomatum homo Dominicus. Sed quia vocibus vtendum est iuxta communem vsus, cui sensus hic non est consentaneus, idè hæc locutio introductenda non est. Posset verò hic habere locum quæstio, an, saltem cum hac determinatione, in quantum homo, possit hoc prædicatum dici de Christo, sed hæc quæstio coincidet cum illa, an Christus, in quantum homo, possit dici seruus, quæ infra, q. 20. tractanda est.

Solutio ad primum simul sum articulo explicata est. Solutiones verò ad 2. & 3. in disputatione præcedenti sect. 3. tractatæ sunt.

ARTICVLVS IV.

Utrum ea, quæ conueniunt Filio hominis, possint predicari de Filio Dei, & e conuerso.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod ea, quæ sunt humana natura, non possint dici de Deo. Impossibile enim est, opposita de eodem prædicari. Sed ea, quæ sunt humana natura, sunt contraria his, quæ sunt propria Dei: Deus enim est increatus, immutabilis, & æternus: ad humanam autem naturam, pertinet, vt sit creata, temporalis, & mutabilis. Ergo ea, quæ sunt humana natura, non possunt dici de Deo.

2. Præterea, Attribuere Deo ea, quæ ad defectum pertinent, videtur derogare diuino honori, & ad blasphemiam pertinere. Sed ea, quæ sunt humana natura, defectum quandam continent, sicut pati, mori, & alia huiusmodi. Ergo videtur, quod nullo modo ea, quæ sunt humana natura, possint dici de Deo.

3. Præterea, Assumi conuenit humana natura. Non autem hoc conuenit Deo. Non ergo ea, quæ sunt humana natura, de Deo dici possunt.

Sed contra est, quod Damascenus, dicit in 3. lib. quod Dominus suscepit ea, quæ sunt carnis idiomata, id est, proprietates, dum Deus passibilis nominatur, & Deus gloria crucifixus est.

Respondeo dicendum, quod circa hanc quæstionem diuersas sunt inter Nestorianos & Catholicos. Nestoriani enim pocius, quæ dicuntur de Christo, diuidere volebant hoc modo, vt ea, quæ pertinent ad humanam naturam, non dicerentur de Deo: nec ea, quæ pertinent ad diuinam naturam, dicerentur de homine. Vnde Nestorius dixit: Si quis Dei Verbo tribuat passiones tribuere, anathema sit. Si quæ verò nomina sunt, quæ pertinere possunt ad vtriusque naturam, de talibus predicabant ea, quæ sunt vtriusque nature: sicut hoc nomen, Christus, vel Dominus. Vnde concedebant Christum esse natum de Virgine, & fuisse ab æterno, non tamè dicebant, vel Deum natum de Virgine, vel hominem ab æterno fuisse. Catholici verò posuerunt, huiusmodi, quæ dicuntur de Christo (siue secundum diuinam naturam, siue secundum humanam) dici posse tam de Deo, quam de homine. Vnde Cyrillus dicit: Si quis duabus personis seu substantijs, id est, hypostasis, eas quæ in Euangelijs, & Apostolicis conscriptis nominibus sunt, diuidit voces, vel ea, quæ de Christo à Sanctis dicuntur, vel ab ipso Christo de semetipso, & aliquas quidem ex his homini applicandas crediderit, aliquas verò soli Verbo deputauerit, anathema sit. Et huius ratio est, quia, cum sit eadem hypostasis vtriusque nature, eadem hypostasis supponitur nomine vtriusque nature: siue ergo dicatur homo, siue Deus, supponitur hypostasis diuina & humana natura. Et idè de homine possunt dici ea, quæ sunt diuina natura, tanquam de hypostasi diuina natura: & de Deo possunt dici ea, quæ sunt humana natura, tanquam de hypostasi humana natura. Secundum tamen, quod

* In Com.
Expositio
p. 1. ad
Col. 1. ad
1. ad 1.

quod in propositione, in qua aliquid de aliquo predicatur, non solum attenditur, quid sit illud, de quo predicatur predicatum: sed etiam secundum quid de illo predicetur. Quamvis ergo non distinguantur ea, quae predicantur de Christo, distinguuntur tamen secundum id, secundum quod utrumque predicatur. Nam ea, quae sunt divinae naturae, predicantur de Christo secundum divinam naturam: ea autem, quae sunt humanae naturae, predicantur de eo secundum humanam naturam. Vnde Augustinus dicit in primo de Trinitate: ** Distinguiamus, quid in Scripturis sonet, secundum formam Dei, in qua aequalis est Patri, & quid, secundum formam servi, quam accepit, in qua minor est Patri. Et infra, quid, & propter quid, & quid secundum quid dicatur, prudens, & diligens, & pius lector intelliget.*

Ad primum ergo dicendum, quod opposita predicari de eodem secundum idem, est impossibile, sed secundum diversa, nihil prohibet. Et hoc modo opposita predicantur de Christo, non secundum idem, sed secundum diversas naturas.

Ad secundum dicendum, quod sic, quae ad defectum pertinent, Deo attribuerentur secundum divinam naturam, esset blasphemia, quasi pertinet ad diminutionem honoris ipsius: non autem pertinet ad Dei iniuriam, si attribuantur ei secundum naturam assumptam. Vnde in quodam sermone Ephesini Concilii dicitur. Nihil putat Deus iniuriam, quod est occasio salutis hominibus, nihil enim abiectorum, quae elegerit propter nos, iniuriam facit illi naturae, quae non potest esse subiecta iniuriis, propria vero facit inferiora, ut saluet naturam nostram. Quando ergo abiecta & vilia sunt, divinam naturam non iniuriatur, sed saltem hominibus operantur. Quomodo dicitur ea, quae causa nostrae salutis sunt, iniuria occasionem Deo fuisse.

Ad tertium dicendum, quod assumi convenit humanae naturae, non ratione suppositi, sed ratione sui ipsius, & ideo non convenit Deo.

Afirmat D. Thomas, & littera & doctrina eius est satis clara. Nihil verò addendum occurrat ijs, quae in disputatione praecedenti, sect. 3. & 4. dicta sunt.

ARTICVLVS V.

Virum ea, quae conveniunt filio hominis, possint praedicari de divina natura: & de humana, ea, quae conveniunt Filio Dei.

Ad quantum sic proceditur. Videtur, quod, quae sunt humanae naturae, possint dici de natura divina. Ea enim, quae sunt humanae naturae, predicantur de Filio Dei, & de Deo. Sed Deus est sua natura. Ergo ea, quae sunt naturae humanae, possunt predicari de divina natura.

2. Præterea, Caro pertinet ad naturam humanam. Sed, & 6. circa fi. sicut dicit Damascenus: ** in 3. lib. dicimus naturam Verbi incarnatam esse secundum Beatos Athanasium & Cyrillum. Ergo videtur, quod pari ratione ea, quae sunt humanae naturae, possint dici de divina natura.*

3. Præterea, Ea, quae sunt divinae naturae, conveniunt humanae naturae in Christo: sicut cognoscere futura, & habere salutiferam virtutem. Ergo videtur, quod pari ratione ea, quae sunt humanae naturae, possint dici de divina natura.

4. Sed contra est, quod Damascenus: ** dicit in 3. libro: Deitatem quidem dicentes, non nominamus de ea, quae humanitatis idiomata sunt, id est, proprietates: non enim dicimus Deitatem passibilem, vel creabilem. Deitas autem est divina natura. Ergo ea, quae sunt humanae naturae propria, non possunt dici de divina natura.*

Fr. Suarez Tom. 1.

Respondetur dicendum, quod ea, quae sunt propriae vnius, non possunt verè de alio predicari, nisi de eo, quod est idem illi: sicut risibile non convenit nisi ei, quod est homo. In mysterio autem Incarnationis non est eadem natura divina & humana, sed eadem est hypostasis vtriusque naturae. & ideo ea, quae sunt vnius naturae, non possunt de alia predicari, secundum quod in abstracto significantur. Nomina verò concreta supponunt hypostasim naturae, & ideo indifferenter predicari possunt ea, quae ad utramque naturam pertinent, de nominibus concretis, siue illud nomen, de quo dicuntur, det intelligere utramque naturam, sicut hoc nomen, Christus, in quo intelligitur, & Divinitas vngens, & humanitas vincta: siue solum divinam naturam sicut hoc nomen, Deus, vel Filius Dei: siue solum naturam humanam, sicut hoc nomen, homo, vel Iesus. Vnde Leo Papa dicit in Epistola ad Paphianos: ** Non interest, ex qua Christus substantia nominetur, cum, inseparabiliter manente unitate personae, idem sit & totus hominis filius, propter carnem, & totus Dei Filius, propter vnam cum Patre Deitatem.*

Ad primum ergo dicendum, quod in divinis realiter est idem persona cum natura, & ratione huius identitatis divina natura predicatur de Filio Dei. Non tamen est idem modus significandi, & ideo quadam dicitur de Filio Dei, quae non dicuntur de divina natura: sicut dicimus, quod Filius Dei est genitus, non tamen dicimus, quod natura divina sit genita, ut in prima parte habitum est. ** Et similiter in mysterio Incarnationis dicimus, quod Filius Dei passus est, non autem dicimus, quod divina natura sit passa.*

Ad secundum dicendum, quod Incarnatio magis importat unionem ad carnem, quam carnis proprietatem. Vtraque autem natura in Christo, est unita alteri in persona, ratione cuius unionis, & divina natura dicitur incarnata, & humana natura deificata, ut supra dictum est.

Ad tertium dicendum, quod ea, quae sunt divinae naturae, dicuntur de humana natura, non secundum quod essentialiter competunt divinae naturae: sed secundum quod participative derivantur ad humanam naturam. Vnde ea, quae participari non possunt à natura humana (sicut esse increatum, aut omnipotentem) nulla modo de humana natura dicuntur: Divina autem natura nihil participative recipit ab humana natura, & ideo ea, quae sunt humanae naturae, nullo modo possunt dici de divina natura.

Hic articulus etiam expositus est in disputatione praecedenti, sectione secunda.

ARTICVLVS VI.

Virum haec sit vera, Deus factus est homo.

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod haec sit falsa, Deus factus est homo. Cum enim homo significet substantiam, fieri hominem, est fieri simpliciter. Sed haec est falsa, Deus factus est simpliciter. Ergo haec est falsa, Deus factus est homo.

2. Præterea, Fieri hominem, est mutari. Sed Deus non potest esse subiectum mutationis, secundum illud Malach. 3. Ego Dominus, & non mutor. Ergo videtur, quod haec sit falsa, Deus factus est homo.

3. Præterea, Homo secundum quod de Christo dicitur, supponit personam filij Dei. Sed haec est falsa, Deus factus est persona filij Dei. Ergo haec est falsa, Deus factus est homo.

Sed contra est, quod dicitur. Ioan. 1. Verbum caro factum est. Et sicut Athanasius dicit in Epistola ad Epictetum. Quod dixit, Verbum caro factum est, simile est, ac si diceretur, quod Deus homo factus est.

a. Respondetur dicendum, quod unumquodque dicitur esse factum illud, quod de novo incipit predicari de ipso. Episcopus